

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності на виконання доручення Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. від 16 жовтня 2020 року та відповідно до статті 16 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» розглянув на своєму засіданні 09 грудня 2020 року (протокол № 52) проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення свободи слова, права на інформацію та законодавчих гарантій професійної діяльності» (**реєстр. № 4224 від 16.10.2020 р.**), поданий народним депутатом Цибою Т.В. та іншими народними депутатами України.

Метою даного законопроекту є посилення захисту законної професійної діяльності журналістів та інших медіа-учасників, а також адміністративної та кримінальної відповідальності осіб за вчинення правопорушень стосовно журналістів.

Для реалізації зазначеної мети проектом Закону пропонується внести зміни до:

- частини першої статті 35 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), передбачивши, що обставиною, яка обтяжує відповідальність за адміністративне правопорушення, визначається також вчинення правопорушення з метою перешкоджання права на доступ до інформації;

- статті 38 КУпАП, доповнивши її частиною такого змісту: «Адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, передбаченого статтею 188³⁹ цього Кодексу, може бути накладено протягом шести місяців з дня його виявлення, але не пізніше року з дня його вчинення»;

- частини другої статті 212³ КУпАП, передбачивши, що порушення Закону України «Про доступ до публічної інформації», а саме: необґрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом, ненадання відповіді на запит на інформацію, ненадання інформації, незаконна відмова у доступі журналіста до інформації, неправомірна відмова в наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання недостовірної інформації, тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а також збільшуються розміри стягнень за порушення права на інформацію та права на звернення;

- статті 212³ КУпАП доповнивши її приміткою та передбачивши, що під професійною діяльністю у сфері медіа у цій статті слід розуміти діяльність

особи, пов'язану із збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу Інтернет;

- статті 254 КУпАП, встановивши можливість направляти протокол про адміністративне правопорушення, передбаченого статтями 188³⁹, 212³ КУпАП, поштою у разі неявки особи, яка притягається до відповідальності;

- пункту 9 частини першої статті 255 КУпАП, доповнивши новим абзацом, яким надати право членам професійної чи творчої спілки журналістів, зареєстрованої у встановленому Законом порядку складати протоколи про адміністративні правопорушення в разі виявлення правопорушення, передбаченого частиною другою статті 212³ КУпАП;

- частини другої статті 22 Кримінального кодексу України (далі – КК), згідно з якими встановлюється знижений вік кримінальної відповідальності для осіб, які притягаються до кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, передбачені статтями 345¹, 347¹, 348¹ КК;

- статті 171 КК, виклавши частину першу та третю цієї статті в новій редакції та посилити кримінальну відповідальність за окремі посягання на журналістів шляхом підвищення розміру санкцій;

- примітки статті 345¹ КК, якою визначити, що до журналістів прирівнюються кіно- і телеоператори, режисери та інші працівники засобів масової інформації, якщо вони за необхідності входять до складу творчих груп;

- статей 348¹, 349¹ КК, в частині посилення відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з посяганням на життя та захопленням як заручника журналіста відповідно;

- частини першої статті 1 Закону України «Про інформацію», доповнивши поняттям «журналіст», а у частині першій статті 1 Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» виключити абзац десятий, яким передбачено визначення цього терміну.

Проаналізувавши законопроект, народні депутати України – члени Комітету зазначили наступне:

У статті 35 КУпАП наведено вичерпний перелік обставин, що обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення, запропоноване законопроектом загальне формулювання «вчинення правопорушення з метою перешкоджання права на доступ до інформації» стосуватиметься не лише вчинення правопорушення щодо перешкоджання права на доступ до інформації журналіста, а й інших осіб, права яких порушуватимуться. Це може призвести до створення оціночного поняття та відповідно низки проблемних моментів при реалізації положень цієї частини статті.

Пропозиція доповнити новою частиною статтю 38 КУпАП такого змісту: «Адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, передбаченого статтею 188³⁹ цього Кодексу, може бути накладено протягом шести місяців з дня його виявлення, але не пізніше року з дня його вчинення» викликає певні суперечності. За загальними правилами КУпАП у справах підвідомчих суду строки накладення адмінстягнення обраховуються: не пізніше 3 місяців з дня

вчинення правопорушення, а при триваючому – не пізніше як через 3 місяці з дня його виявлення.

Неприйнятним є доповнення частини 2 статті 212³ КУпАП способом порушення Закону України «Про доступ до публічної інформації» як «незаконна відмова у доступі журналіста до інформації». Слід зазначити, що цей Закон гарантує право кожного на доступ до інформації незалежно від виду діяльності особою, яка здійснює запит на інформацію.

Щодо змін до статті 254 КУпАП, то спрощена процедура складення протоколу в односторонньому порядку (виключно уповноваженою особою на складення протоколу) створює ризики формального підходу до його складання без з'ясування обставин, зловживання запитувачів інформації у тому числі журналістів, «осіб, які здійснюють професійну діяльність у сфері медіа», які можуть упереджено ініціювати порушення адміністративного провадження.

Законопроектом також пропонується частину першу статті 171 (Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів) ККУ викласти в новій редакції та передбачити відповідальність, зокрема, у виді позбавлення волі на строк до одного року. Запропонована санкція суперечить принципу пропорційності (адекватності) покарання та вчиненого злочину.

Зміни до примітки статті 345¹ (Погроза або насильство щодо журналістів) ККУ, в частині слів «інші працівники засобів масової інформації», потребують доопрацювання з метою уточнення, оскільки не зрозуміло, про яких саме працівників йдеться мова та чи здійснюють вони професійну діяльність журналіста.

Необгрунтованою вбачається пропозиція щодо виключення поняття «журналіст» із Закону України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» та подальше доповнення цим же поняттям Закону України «Про інформацію». Визначення поняття «журналіст» цілком логічно міститься у Законі України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», що визначає правові, економічні, організаційні засади державної підтримки засобів масової інформації та соціального захисту журналістів.

Офіс Генерального прокурора, Міністерство юстиції України, Національна поліція України та Харківський національний університет внутрішніх справ зазначають, що законопроект потребує доопрацювання.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило ряд зауважень та пропозицій до законопроекту.

Заслухавши інформацію підкомітету з питань законодавства про адміністративні правопорушення та охоронної і детективної діяльності, з'ясувавши позицію народних депутатів України - членів Комітету, Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України щодо забезпечення свободи слова, права на інформацію та законодавчих гарантій професійної діяльності» (**реєстр. № 4224**) за результатами розгляду в першому

читанні повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Співдоповідачем на засіданні Верховної Ради України визначено народного депутата України – Голову Комітету з питань правоохоронної діяльності Монастирського Дениса Анатолійовича.

Проект Постанови Верховної Ради України додається.

Голова Комітету

Д.Монастирський

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Монастирський Денис Анатолійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000ACDE2E00E7788200
Дійсний до: 16.03.2022 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-27/3-2020/237168 від 11.12.2020

287426